

Profesor dr hab. Andrzej Waksmundzki

W 45-LECIE PRACY NAUKOWEJ I DYDAKTYCZNEJ

Andrzej Waksmundzki urodził się 3 października 1910 r. we wsi Waksmund, powiat Nowy Targ, w rodzinie chłopskiej. W r. 1930 po ukończeniu gimnazjum w Nowym Targu odbył obowiązkową służbę wojskową w szkole podchorążych rezerwy artylerii we Włodzimierzu, uzyskując stopień plutonowego podchorążego. Studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego rozpoczął w r. 1931. Stopień magistra filozofii w zakresie chemii uzyskał w r. 1935 na podstawie pracy "Otrzymywanie chemicznie czystego wodoru z katalizatorów niklowych". W tym samym roku otrzymał asystenturę w Katedrze Chemii Fizycznej UJ, gdzie pracował do rozpoczęcia działań wojennych w r. 1939. W tym okresie ogłosił kilka prac naukowych, z których jedna została przedłożona jako praca doktorska. Na podstawie tej pracy uzyskał stopień doktora filozofii w zakresie chemii na Wydziale Filozoficznym UJ.

W początkach okupacji przeniósł się w rodzinne strony (do wsi Ostrowsko), pracując jako nauczyciel chemii i fizyki w szkołach: handlowej i melioracyjnej w Nowym Targu. W październiku 1940 r. rozpoczął działalność konspiracyjną, początkowo w ZWZ, a następnie jako powiatowy kierownik ROCH-u (Ruchu Oporu Chłopów). Został zadencjonowany i aresztowany w r. 1942; do 8 maja 1945 r. był więziony w obozach koncentracyjnych w Oświęcimiu, Gross-Rosen, Dyhernforth i Mauthausen. Do kraju wrócił w czerwcu tegoż roku i ponownie objął stanowisko asystenta w Zakładzie Chemii Fizycznej i Elektrochemii UJ.

W wyniku rozpisanej ankiety przez Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w r. 1945 dr Andrzej Waksmundzki przyjechał do Lublina, podejmując się zorganizowania Katedry Chemii Fizycznej i Elektrochemii, jako jej kierownik. W r. 1946 powierzono Mu zorganizowanie Katedry Chemii Nieorganicznej na Wydziale Farmaceutycznym (kierował nią do r. 1964).

Po habilitacji 5 lipca 1949 r. został powołany na stanowisko docenta w Katedrze Chemii Fizycznej na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UMCS. Rok później otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego i nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Chemii Fizycznej i Elektrochemii na tymże Wydziale. W r. 1960 otrzymał tytuł i stanowisko profesora zwyczajnego.

Główne zainteresowania naukowe Profesora skupiły się na zagadnieniach fizykochemii zjawisk powierzchniowych, a w szczególności procesów adsorpcji, flotacji oraz chromatografii. Do chwili obecnej prof. dr Andrzej Waksmundzki opublikował wraz ze swymi współpracownikami 320 prac naukowych z tego zakresu. Jest On ponadto współautorem jednej monografii, dziesięciu podręczników i skryptów oraz szeregu artykułów przeglądowych i patentów.

W trakcie tak intensywnych badań naukowych pod kierunkiem Profesora wykształciło się wielu pracowników naukowych. Stopień doktora nauk chemicznych uzyskało 37 osób, z których 12 zdobyło stopień doktora habilitowanego (lub docenta). Spośród tych ostatnich 6 osób otrzymało dotychczas tytuły naukowe profesorów nadzwyczajnych (4 osoby) i zwyczajnych (2 osoby).

Uzupełniając powyższe dane, należy dodać, że w Katedrze Chemii Fizycznej (potem w Zakładzie Chemii Fizycznej po powstaniu Instytutu Chemii w r. 1970) wykonało prace dyplomowe 524 osoby, z których większość objęła stanowiska w szkolnictwie wyższym i instytutach naukowo-badawczych. W kształceniu kadry naukowej Profesor pełnił rolę promotora, a także recenzenta prac doktorskich (116 osób) oraz habilitacyjnych (80 osób).

Osiągnięcia naukowe prof. dra Andrzeja Waksmundzkiego i jego współpracowników przyczyniły się do stworzenia znacznego ośrodka badań chromatograficznych i chemii powierzchni w Polsce, określanego w zagranicznej literaturze naukowej jako Lubelska Szkoła Chromatograficzna. Za osiągnięcia naukowe w dziedzinie chromatografii grupie pracowników, kierowanej przez Profesora, została przyznana w r. 1964 Nagroda Państwa II stopnia.

W ostatnich latach w Zakładzie Chemii Fizycznej ze szczególnym nasileniem prowadzone były badania dotyczące chromatografii cieczowej i gazowej. Badania te doprowadziły do wielu ważnych rozwiązań teoretycznych oraz praktycznych. Na uwagę zasługują prace wdrożeniowe, dotyczące wypełnień kolumn i produkcji gotowych kolumn chromatograficznych. Z badań chromatograficznych kolumn kapilarnych wyodrębniły się prace nad światłowodami, które doprowadziły do ułożenia pierwszej w Polsce światłowodowej linii telekomunikacyjnej w Lublinie, długości 2,5 km.

W Katedrze Chemii Fizycznej i Elektrochemii, kierowanej przez prof. dra Andrzeja Waksmundzkiego, podjęto, jako pierwsze w kraju, badania procesów flotacyjnego wzbogacania minerałów. Szczególne osiągnięcia w tej dziedzinie otrzymano w przypadku flotacji siarki.

Należy podkreślić jeszcze jedną zasługę Profesora, chodzi mianowicie o rozległą działalność naukową, która umożliwiła rozrośnięcie się Katedry Chemii Fizycznej (a potem Zakładu) i wyodrębnienie nowych jednostek dydaktyczno-naukowych: Zakładu Technologii Chemicznej, Zakładu Radiochemii i Zastosowań Radioizotopów, Zakładu Chemii Teoretycznej oraz Zakładu Fizyki Chemicznej. Kierownictwo tych zakładów objęli oczywiście Jego uczniowie.

Bardzo ważną cechą działalności naukowej prof. dra Andrzeja Waksmundzkiego było dążenie do wiązania wyników teoretycznych z praktycznym zastosowaniem. Z tego wynikała jego współpraca z przemysłem oraz czynny udział w radach naukowych instytutów pracujących dla gospodarki narodowej. Jako przykład można wymienić długoletnią współpracę z Kopalniami i Zakładami Przerobczymi Siarki w Machowie czy też z Polskimi Odczynnikami Chemicznymi w Gliwicach oraz z innymi. Profesor podjął też ścisłą współpracę z Komitetem Chemii Analitycznej PAN i Instytutem Agrofizyki PAN w Lublinie.

W latach 1967-1972 był członkiem Rady Głównej Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, sprawując funkcję przewodniczącego Zespołu Rzecznawców Chemii. Od wielu lat jest przewodniczącym Komisji Analizy Chromatograficznej PAN, a także przewodniczącym Okręgowego Komitetu Olimpiady Chemicznej. Był współzałożycielem Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego i jego wieloletnim Prezesem. Należy też wspomnieć,

że w latach 1957-1961 pełnił funkcję dziekana Wydziału Farmaceutycznego.

Działalność naukowa i dydaktyczna oraz organizacyjna prof. dra Andrzeja Waksmundzkiego była wysoko oceniana przez władze państwowe. Został On wyróżniony następującymi odznaczeniami państwowymi: Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski II klasy (r.1980), Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (r.1959), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (r.1955), Orderem Sztandaru Pracy II klasy (r. 1971), Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami (r.1966), Złotym Krzyżem Zasługi (r.1955), Krzyżem Partyzanckim (r.1970), Medalami X- i XXX-lecia PRL (r.1954 i 1974), Medalem Komisji Edukacji Narodowej i tytułem honorowym "Zasłużony Nauczyciel PRL" (r. 1974). Wyróżniony został także Odznaką "Za zasługi dla Lubelszczyzny" i Odznaką "Zasłużony dla miasta Lublina" (r. 1969). Wielokrotnie przyznawano prof.drowi Andrzejowi Waksmundzkiemu nagrody: Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Ministra łączności oraz województwa lubelskiego. Spotkało Go ponadto szereg innych wyróżnień.

Na szczególną uwagę zasługuje różnorodność zainteresowań Profesora - nigdy nie zasklepia się On w wąskiej specjalności. Szerokie horyzonty naukowe potrafi łączyć z dużą skromnością. Swoich poglądów broni z całym zaangażowaniem i konsekwencją.

Wspomnieć należy, że w życiu prywatnym prof.dr Andrzej Waksmundzki jest człowiekiem serdecznie odnoszącym się do ludzi. Jednak bezpośredni i szorstki sposób bycia często wprowadza w błąd osoby stykające się z Nim po raz pierwszy. Bliższe poznanie usuwa szybko te błędne mniemania. Wszyscy uczniowie Profesora czują do Niego wielki szacunek, sentyment i wdzięczność za właściwe ukierunkowanie ich pracy naukowej.

Prof.dr hab. Jarosław Ościk